

AKREDİTİF İŞLEMLERİNDE TEYİT BANKASININ YÜKÜMLÜLÜĞÜ

(UCP 600 Çerçevesinde Analiz)

1. Giriş

Yerel ve uluslararası ticarette akreditif (Letter of Credit – L/C), ticaret yapan taraflar arasındaki ödeme riskini tamamen ortadan kaldırabilen veya en azından ödemeye üçüncü güvenilir bir tarafın güvencesini sağlayarak taraflar arasındaki ödeme riskini minimize eden en güvenilir en dengeli ödeme yöntemidir. Bu mekanizmanın merkezinde yer alan **amir banka (issuing bank)**, akreditif taahhüdünde yalnızca teknik bir aracı değil, aynı zamanda **geri dönülemez bir ödeme taahhüdü** sağlayan ana aktördür. Lehtara karşı banka güvencesi sağlar ancak ülkelerin farklı olması halinde bu her zaman yeterli olmayabilir. Bu gibi durumlarda akreditif lehtarı daha fazla güvenceye ihtiyaç duyabilir. İşte böyle bir durumda ek güvence sağlayan banka **teyit bankası** (confirming bank), verilen ek güvencenin ismi de **teyit** olur. Bu bağlamda teyit bankası, ihracatçıya “çifte güvence” sağlayarak uluslararası ticarette risk yönetiminin temel aktörlerinden biri haline gelmektedir (Goode, 2011)¹.

UCP 600 (Uniform Customs and Practice for Documentary Credits) kuralları, amir bankasının yükümlülüklerini açık ve bağlayıcı şekilde tanımlar. UCP 600’ün 8.maddesinde yer alan teyit bankasının yükümlülüğü tam olarak aşağıdaki gibidir:

UCP 600, MADDE 8, TEYİT BANKASININ YÜKÜMLÜLÜĞÜ²

a. İbrazı şart koşulan belgelerin teyit bankasına veya diğer herhangi bir görevli bankaya ibraz edilmesi ve belgelerin uygun bir ibrazı oluşturması kaydıyla;

i. Teyit bankası,

a) akreditif teyit bankasının gişelerinde belgelerin ibrazı üzerine ödeme, vadeli ödeme veya poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda olduğu takdirde;

b) akreditif diğer bir görevli bankanın gişelerinde belgelerin ibrazı üzerine ödeme yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka ödeme yapmadığı takdirde;

¹ Goode, R. (2011). *Commercial Law*. Penguin Books.

² International Chamber of Commerce (ICC). (2007). *UCP 600: Uniform Customs and Practice for Documentary Credits*. ICC Publication No. 600.

- c) akreditif diğ er bir görevli bankanın gişelerinde vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka vadeli ödeme yükümlülüğüne girmediği veya girmiş olduğu halde ödeme vadesinde ödeme yapmadığı takdirde,
- d) akreditif diğ er bir görevli bankanın gişelerinde poliçe kabul  yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka kendi üzerine çekilen bir poliçeyi kabul etmediği veya kabul etmiş olduğu halde poliçenin ödeme vadesinde ödeme yapmadığı takdirde,
- e) akreditif diğ er bir görevli bankanın gişelerinde iştira yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka iştira işlemi yapmadığı takdirde;

ibrazı karşılamalıdır;

ii. akreditif teyit bankasının gişelerinde iştira yöntemiyle kullanımda olduğu takdirde rücu hakkı olmaksızın iştira işlemi yapmalıdır.

b. Bir teyit bankası akreditife teyidini eklediği an itibariyle ibrazı karşılamakla veya iştira etmekle dönülemez biçimde yükümlüdür.

c. Bir teyit bankası uygun bir ibrazı karşılayan veya iştira eden ve belgeleri teyit bankasına gönderen diğ er bir görevli bankayı ramburse etmekle yükümlüdür. Poliçe kabul  veya vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda olan bir akreditif altındaki uygun bir ibraz tutarının rambursmanı, diğ er bir görevli banka ödeme vadesinden önce  n ödeme veya satın alma işlemi yapmış olsun olmasın ödeme vadesinde gerçekleştirilir. Bir teyit bankasının diğ er bir görevli bankayı ramburse etme yükümlülüğü teyit bankasının lehtar karşısındaki yükümlülüğünden bağımsızdır.

d. Bir banka amir bankadan bir akreditifin teyidi için bir talep veya yetki aldığı fakat teyit etmek istemediği takdirde bu durumu amir bankaya gecikmeksizin bildirmelidir; akreditifi teyitsiz ihbar edebilir.

2. Teyit ve Teyit Bankasının Tanımı, Rolü ve Kararı

UCP 600 madde 2'ye göre

Teyit; amir bankanın kesin yükümlülüğüne ek olarak teyit bankasının uygun bir ibrazı karşılayacağına veya iştira edeceğine ilişkin kesin bir yükümlülüğü anlamına gelir.

Teyit bankası; amir bankanın talebi veya verdiği yetki üzerine akreditife teyidini ekleyen banka anlamına gelir.

Teyit yukarıda tanımlandığı gibi ek bir taahhüt olarak amir bankanın yükümlülüğünden bağımsızdır ve lehtar açısından ikinci bir güvencedir.

Teyit eklemek, bankalar açısından tamamen ticari bir karardır. Hiçbir banka teyit vermeye zorlanamaz. Karar sürecinde řu faktörler dikkate alınır:

- Amir bankanın kredi itibarı ve bulunduğu ülkenin risk durumu

- Lehtarın ticari geçmişi ve güvenilirliği
- Akreditifin tutarı, vadesi ve ödeme şekli
- Bankanın kendi risk politikaları ve ülke limitleri

Bu değerlendirme, teyit bankasının risk yönetimi stratejilerinin bir parçasıdır³

3. Teyit Bankasının Temel Yükümlülüklerinde Öne Çıkanlar

3.1. Geri Dönülemez Ödeme Taahhüdü

- Bir teyit bankası akreditife teyidini eklediği an itibariyle ibrazı karşılamakla veya iştirat etmekle dönülemez biçimde yükümlüdür. Bu yükümlülük, amir ve/veya amir bankanın ödeme yapmaması durumunda dahi geçerlidir.
- Taahhüt; uygun ibraz üzerine ödeme, vadeli ödeme taahhüdüne girme, poliçe kabul etmek ve gayri kabili rücu ile iştirat yapmak yükümlülüğünü kapsar. İştirat, amir bankanın yükümlülükleri arasında yer almaz ancak teyit bankasının yükümlülükleri arasında yer alır, buna dikkat etmek gerekir.

3.2. Belgelerin İncelenmesi

- UCP 600 madde 14 uyarınca amir banka, ibraz edilen belgeleri en fazla beş banka iş günü içinde incelemek zorundadır.
- İnceleme “reasonable care” (makul özen) prensibine göre yapılır.
- Banka, yalnızca belgelerle bağlıdır; malların fiili durumu veya sözleşme şartları ile ilgilenmez (UCP 600 madde 5).

3.3. İptal ve Değişiklik Prosedürleri

- Teyit bankası bir kez bir akreditife teyidini ilave ettikten sonra lehtarın onayı olmadan teyidini geri çekemez ve iptal edemez.
- Teyit bankası bir kez bir akreditif değişikliğini teyidi kapsamına aldıktan sonra lehtarın onayı olmadan teyidini geri çekemez ve iptal edemez. Teyit bankası her bir değişikliği teyidi kapsamına alıp almamakta serbesttir.

3.4. Riski Azaltma ve Kredi İlişkisi

- UCP 600 madde 4(a): Amir ile amir banka veya amir banka ile teyit bankası arasındaki kredi ilişkisi, akreditif ilişkisinden bağımsızdır. Bir akreditifte değinilmiş olsa bile bir akreditif başka bir sözleşme veya kredi ile ilgili değildir.
- Lehtar, teyit ile amir banka ve ülke riskini bertaraf eder, ortadan kaldırır.

³ Bertrams, R. I. V. F. (2004). *Bank Guarantees in International Trade*. Kluwer Law International.

- Lehtar, bu kredi ilişkisine dayanarak bankadan hak talep edemez.
- Lehtar, akreditif ilişkisine dayanarak amirden hak talep edemez.

4. Uygulamada Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

Belgeler, UCP 600 ve ISBP'ye göre uygunluğu titizlikle kontrol edilmelidir.

Belgeler ve uygulama ile ilgili olarak sahtecilik durumu göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin, orijinal belge yerine renkli fotokopi ibrazı gibi

Belgeler ve uygulama ile ilgili olarak yaptırımlar (sanction) durumu göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin, belgeler üzerinde gemi, güzergâh, liman vs. kontrolü

Belge ve mesajların düzenlenmesine gönderilmesine ve iletişime azami özen gösterilmeli. Örneğin, Doğru SWIFT formatlarının kullanılması, MT 700 formatının alanlarının doğru doldurulması ve kullanılması

Zaman yönetimi doğru yapılmalı sürelerle dikkat edilmelidir. Örneğin, ret bildirisinin 5 banka iş günü içerisinde gönderilmesi

5. Sonuç

Teyit bankasının yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirmesi:

- Lehtar açısından: Ek ödeme güvencesi sağlar
- Amir açısından: Malların sözleşmeye uygun şekilde sevk edilmesini teşvik eder.
- Banka açısından: Uluslararası itibarı güçlendirir ve finansman imkânı sağlar.
- Genel olarak: Ticareti kolaylaştırır ve ticarette güven ortamı sağlar, akreditif gibi önemli bir ödeme yönteminin dünya ticaretine katkı sunmasını ve artmasını sağlar.

Abdurrahman Özalp

ICC Türkiye Bankacılık Komisyonu Başkanı

Eğitimci-Yazar-Danışman